

POSTANOWIENIE

Dnia 29 listopada 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Księżak (przewodniczący)

SSN Adam Redzik (sprawozdawca)

SSN Mirosław Sadowski

w sprawie z protestu M. B.

przeciwko ważności referendum ogólnokrajowego zarządzonego na dzień 15 października 2023 r.,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych 29 listopada 2023 r.,

pozostawia protest bez dalszego biegu.

[SOP]

UZASADNIENIE

M.B. (dalej również: „Skarżący”) wniósł protest przeciwko ważności referendum zarządzonego na 15 października 2023 r., domagając się jego unieważnienia i ponownego zarządzenia z uwagi na dopuszczenie się przestępstwa przeciwko referendum, mającego zmasowany charakter na terytorium całego kraju.

Skarżący zarzucił, że w dniu referendum w lokalu wyborczym Obwodowej Komisji Wyborczej nr [...] w K. podczas wydawania kart do głosowania członek komisji zapytał Skarżącego, czy chce pobrać kartę do referendum, „sugerując bym pobrał tylko dwie karty do głosowania, bez referendum”.

Skarżący wskazał, że doszło do popełnienia przestępstwa z art. 250 Kodeksu karnego, a także wskazał, że doszło do agitacji w dniu wyborów w lokalu wyborczym, co stanowi naruszenia art. 101 § 1 k.wyb., art. 107 § 1 i 2 k.wyb., art. 153 § 4 k.wyb., art. 494 § 1 pkt 4 k.wyb. oraz art. 498 k.wyb. Wskazał też na naruszenie uchwały PKW nr 211/2023. Skarżący wskazał, że opisane przestępstwo przeciwko wyborom miało charakter powszechny na terenie całego kraju i miało wpływ na frekwencję w referendum.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W świetle art. 33 ust. 1 u.r.o. protest przeciwko ważności referendum może być oparty wyłącznie na podstawie zarzutu dopuszczenia się przestępstwa przeciwko referendum lub naruszenia przepisów ustawy dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyniku referendum. W doktrynie podnosi się, że zarzuty, które dają podstawę do protestu przeciwko ważności referendum, można dekodować również z przepisów ustaw wyborczych, w tym z przepisów Ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. - Kodeks wyborczy (tekst jedn. Dz.U. 2022, poz. 1277 ze zm.; dalej: „k.wyb.”). Według art. 34 ust. 2 u.r.o. „do warunków i trybu wnoszenia protestu oraz sposobu jego rozpatrywania i trybu podejmowania uchwały w tej sprawie przez Sąd Najwyższy stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. - Kodeks wyborczy.” Należy przyjąć, że odpowiednie zastosowanie mają również ustalenia orzecznictwa Sądu Najwyższego w sprawach dotyczących protestów wyborczych.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest pogląd, że z art. 241 § 3 i art. 243 § 1 wyb. wynika, iż wnoszący protest powinien wskazać w nim zarzuty oraz przedstawić lub wskazać dowody, na których opiera te zarzuty, a niewskazanie zarzutów i dowodów jest uchybieniem formalnym protestu wyborczego, które skutkuje pozostawieniem go bez dalszego biegu (tak m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z: 27 listopada 2019 r., I NSW 242/19; 26 listopada 2019 r., I NSW 283/19; 20 listopada 2019 r., I NSW 167/19; 19 listopada 2019 r., I NSW 191/19).

W rozpoznawanej sprawie Skarżący nie wskazał żadnych dowodów, które mogłyby prowadzić do ustalenia przez Sąd Najwyższy okoliczności stanowiących

podstawę zarzutów protestu. Z tego względu ustalenie faktycznych podstaw protestu nie jest możliwe, co z kolei przesądza o braku możliwości merytorycznej oceny postawionych zarzutów. Ocena, czy zarzuty te wpisują się w ustawowe podstawy protestu wymaga poczynienia ustaleń faktycznych, których dokonanie bez wskazania wymaganych dowodów nie jest możliwe.

Niezależnie od powyższego, Sąd Najwyższy wyraża opinię, że opisana okoliczność dotycząca zachowania członków obwodowych komisji wyborczych w związku z wydawaniem kart referendalnych, zadawania pytań wyborcom, powinna stać się przedmiotem rozpoznania w trakcie procedowania sprawy ważności referendum ogólnokrajowego, zainicjowanej sprawozdaniem Państwowej Komisji Wyborczej z referendum krajowego zarządzanego na dzień 15 października 2023 r. (ZPOW[...]).

Mając na uwadze powyższe, na podstawie art. 241 § 3 i 243 § 1 k.wyb. w zw. z art. 34 ust. 2 u.r.o., Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

[as]

(r.g.)